

**ULUSLARARASI
GELENEKTEN GELECEĞE
ANADOLU MOTİFLERİ
SEMPOZYUMU**

**14 - 16
MAYIS**

İonik Başlığın Kökeni Olarak Bir Anadolu Motifi: Koçbaşı

M. Baki Demirtaş¹

Özet

Antik dönem Yunan mimarisinde görülen iki ana düzenden biri olan İonik Düzen, özellikle Anadolu'nun antik dönem bölgelerinden İonia'da (Batı Anadolu) gelişerek yaygınlaşmış bir düzen olarak karşımıza çıkmaktadır. Mimari olarak, bir diğer antik Yunan mimari düzeni olan Dor Düzeni'nden estetik yapısı ile ayrılan İonik düzen, daha zarif, daha süslü ve ince bir yapıya sahiptir. Diğer taraftan İonik Düzen'in en belirgin farklılıklarından bir tanesi sahip olduğu başlık tipidir. Tek yönlü ve tamamen bezemesiz olan Dorik başlığa karşılık İonik başlık iki yönlü, çok bezemeli ve cepheden bakıldığında yanlarda birer spiral şeklinde içe kıvrılarak biten volütlere sahip bir başlık biçimidir. İonik başlığın bu özel şeklinin kökenini Megiddo-Hazor (Suriye-Filistin Bölgesi) başlıklarına, Mısır'da yetişen lotus çiçeğinin, palmiye ağacının ve papirüs bitkisinin kıvrımlarına veya bitkisel kökenli duvar bezemelerine, Asur mühürlerindeki tasvirlerle dayandıran arkeolojik çalışmalar olmasına rağmen genel olarak günümüzde kökenini ahşap mimarinin yapısal özelliklerine dayandıran, diyakronik olarak baskın görüş hakimdir. Ancak bir mimari düzen olarak batı Anadolu'da gelişen ve Ege Dünyası'na yayılan İonik Düzen'in bu özel başlığının Çatalhöyük'ten beri Anadolu'nun çeşitli kültür ürünlerinde görülen ve devamlılığı takip edilebilen Koçbaşı motifleriyle olan ilişkisi göz ardı edilmiş veya incelenmemiştir.

Bu bildiriye, İonik Başlığın Koçbaşı motifleriyle olan tarihsel ve bezemesel ilişkisi incelenerek, bu topraklarda doğan İonik başlık ile yine bu topraklarda binlerce yıldır kullanılmakta olan Koçbaşı motifinin kökensel birliği ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İonik Başlık, Koçbaşı, Volüt, Spiral, Anadolu

¹ Öğr. Gör. Dr. M. Baki Demirtaş, Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, bakidemirtas@gmail.com